

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Solam fide[m] naquaquam ad salutem sufficere, sed cum ea, & bona
opera esse homini necessaria XXVI

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

attribuit: ut debet. Cū illo autē & post illum, etiam opera bona iustificandi uim in suo gradu & sorte habere: ostēdunt cū alia q̄ plurima loca scripturæ sacræ, tū illud unū beati Ioannis apostoli uer- 1. Ioan. 3.
bū. **Qui facit iustitiā: iustus est.** Ex quo protinus id recte colligitur: per opera iustitiæ quæ piā fieri iustū & iustificari, ut p̄ opera artis fabrilis, efficitur aliquis faber: & p̄ frequentē citharæ modulationē euadit citharæcedus. Neq; oportet hominē esse iustū, saltē perfectā & cōsummata iustitia: anteq̄ operet bonū, ut hic ait Luther⁹. sed è diuerso opus est eū bona operari; anteq̄ euadat integre & absolute iustus. Ex operibus enim: acquirunt habitus. nō contra, habitus ipsi: primoz; opoz; sunt authores. **Sola uero fides simul cū ba- IX.**
ptismo suscepta: primo quidē iustificat & sufficiēter, pro illo suscepto illo regenerationis sacramēto obtinet: opera ipsa tunc nō sunt necessaria. Sed sequente illā fidei professionē tempore: & in pueris cū plenū rationis usum obtinuerint, & in adultis, opa bona sunt necessaria: & ad illam iustificationē conseruandā si adhuc eā tenuerint, & ad deperditā iustificationē recuperandā: si per peccatū ab illa baptismali gratia exciderint. Neq; id ab re quidē. nam in ipsa baptismali ablutione, obstrinxerunt se qui eam susceperunt: ad mandator; dei obseruationē. Quomodo autē obseruabunt ea, fidem sacram professi: nisi operent iustitiam & bona exerceant opera, quæ suis mandatis præcepit deus fieri: **Falsum est itaq; qd̄ in isti⁹ quartæ articuli citatione astruit Lutherus: solam fidem esse, quæ ex merito de iustificatione baptismum subsequente.**

Sola fide nequaquā ad salutē sufficere: sed cū ea, & bona opera esse homini necessaria. Cap. XXVI.

Dampliorē autē illoz; quæ hic quartus Lutheri articulus supra adduct⁹ proponit, confutationem: elidendus est hoc loco & eneruand⁹ error ille Lutheranus, quem cum in cæteris libris suis, tum in eo de libertate Christiana opusculo quod improbamus: ipse Luther⁹ disseminat & astruit. utpote solā fidē sufficere ad iustificationē & cōsequendā uitā æternā: etiā ubi nulla affuerint in adultis opera bona. qm̄ scdm̄ eius sententiā, nō sunt ipsa opa necessaria.

LIBER PRIMVS

saria ad expurgationē peccatorū: neq; ad gratiā & salutē obtinen-
 dam. Et hæc plane una est particula suæ libertatis, immo licentio-
 sæ indulgētiae: quā alitōna buccina toti mundo propalauit. ut edo-
 cti hoies solā fidē ad salutē sufficere, seq; ab operū obligatione &
 onere absolui: libentius ad libertatem illā Lutheranam profequen-
 dā ferant, eāq; amplectantur cupidius. Hic sane est laqueus, hæc pe-
 dica, hoc rete, quod tetendit Luther⁹ incautis pedibus fidelū: ut
 II. inuoluti trahant in extremā perniciē. ¶ Hanc autē execrandā im-
 pietatē cōprobare annitit ipse Luther⁹ & sui affectatores: aliquot
 scripturæ sanctæ testimonijs. cū ex ueteri instrumento tū nouo de
Gene. 15. proprijs. Scriptū est em̄: inquit. **Credidit Abrahā deo, & repu-**
Abacuc. 2. tatū est ei ad iustitiā. Et ore etiā prophético dictū est. Iust⁹ autē in fi-
 de sua uiuet. Rursum cæco clamanti importuna uoce ad dominū
 nostrū: responsū esse legimus à Christo, ubi illū ad se acciti iusse-
Luca. 18. rat. Respice. fides tua te saluū fecit. Et apud Ioānē: dominū dixisse
Ioan. 5. Qui credit in me; habet uitam æternā. Et itē. Qui credit in me:
Ioannis. 11. etiam si mortuus fuerit, uiuet. Præterea, ad Romanos scribens a-
Roma. 5. postolus ait. Iustificati ergo ex fide: pacem habeamus ad deū. Et ad
Ephe. 2. Ephesios. Gratia estis saluati per fidem: & hoc non ex uobis. Ad
Actuū 15. hæc, in actis apostolicis ait beatus Petrus: de conuersis ex gentib⁹
 ad Christum. Et qui nouit corda deus: testimoniū perhibuit, dans
 illis spiritū sanctum sicut & nobis: & nihil discreuit inter nos & il-
 los, fide purificans corda eorū. Multas itidē alias cōsimilis sententiæ
 passim in scriptura positas colligūt Lutherani propositiones: & ad-
 ducunt in suæ assertionis roborationē. Quibus profecto nihil ali-
 ud solide conficiunt ac commonstrant: nisi ipsam fidem esse in pri-
 mis necessariam ad animæ salutem. quod ipsi ultro & sine cuiusq;
 testimoniū munimento admittit: cū scriptū sit à beato Paulo in epi-
Hebræ. 11. stola ad Hebræos. Sine fide, impossibile est quenq; placere deo. qd
 ipsa sit basis & substerniculum cæterarū omnium uirtutū: ad ui-
 tam animę spiritualem conducentium. ¶ Sed nunquid ex eo quod
 III. fidē admittim⁹ esse necessariā ad regnū celestis introitum: ipsi recte
 colligere queunt, eam etiā esse sufficientē, & præter illā nihil aliud
 in nobis exoptari? Nonne ita ratiocinantes, ex unaquaq; assumpta
 rū propositionū sine exclusionē prolata: exclusiuam faciunt: hoc
 mō: excludendi particulam singulis adiicientes. Fide tr̄n purificans
 corda

corda eorum & saluati estis solum per fidem. Et rursus. Iustus autem: in fide sua tantum uiuet. Et ita de reliquis ante citatis sententijs. cum tamen in sancta scriptura, nulla earum cum nota exclusionis proponatur: sed potius, aliud quippiam includendi uim atque significationem teneat: scilicet ipsam charitatem, una cum fide operante. Planum est igitur quomodo hi improbi dogmatistae sacras deprauant literas: easque ad sensum detorquent alienum, suam tamen impietati consonantem. quos certe non fuerit operosum neque difficile: ex ipsis etiam diuinae scripturae testimonijs conuincere falsitatis atque confutare. ¶ Et primum ex beato Iacobo: qui in sua epistola canonica dicit: quod Abraham ex operibus iustificatus est, immolans filium suum Isaac: & non ex fide tantum. Quinimmo idem apostolus in toto secundo praedictae suae epistolae capite contendit & astruit: quod fides sine operibus ociosa est ac mortua. Cuius stipulatur & sacer Paulus: ita scribens ad Corinthios. Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Quid hoc uerbo dari potest apertius aut ualentius: quod aduersarios contundat? Nonne ex eo primum id colligitur, fidem etiam uniuersalem & omnium credendorum: a charitate separari posse ac seiungi: ne ad id confugiant Lutherani: se dictum suum de fide ad salutem sufficiente, intelligere tamen de fide charitati coniuncta. Nam haec, semper opera habet se comitantia: neque a bonis operibus sequestrat unquam. Ipsi autem quos improbamus: opera bona, a fide sua (quam dicunt sufficere ad salutem) secludunt. quare necessarium est, eos facere sermonem de fide seiugata ab operibus: & non de fide per dilectionem operante. Ex iisdem quoque uerbis apostoli modo citatis dilucidum est: charitatem esse necessariam ad salutem, & sine ea, quaeuis opera de genere bonorum: nihil ad assequendam uitam aeternam conferre. quod diffuse deducit beatus Paulus in praedicto suae epistolae ad Corinthios loco. Ex quo consequens est protinus: sola fidem haudquam esse sufficientem ad obtinendum salutis praemium. Rursum idem apostolus in eadem ad Corinthios epistola scribit. State in fide: uiriliter agite & confortamini. Omnia autem uestra: in charitate fiant. Ecce rursus post fidem: charitatis habendam eos admonet. quod illa necessaria quidem sit: at non sufficiens, sed indigens adminiculo aliarum uirtutum. ¶ Insuper dominus noster ad olescens uiam possidendi uitam aeternam aperiens: si uis (inquit) ad uitam.

IIII.
Iacobi. 2.

1. Corin. 13.

1. Corin. 16.

V.
Matthi. 19.

uitam.

LIBER PRIMVS

- uitam ingredi: serua madata. Et legisperito post enarrata dei praecepta: idem respondit. Hoc fac: & uiues. utrunq; eorū, non ad fidem (nā eam habebāt) sed ad opera bona exercēda: mittēs & inuitans. Ad hāc. Ipse caelestis disciplinæ magister optimus: apud Matthaeū ait. Non omnis qui dicit mihi dñe, dñe: intrabit in regnū caelorum. sed qui facit uoluntatē patris mei: hic introibit in regnū caelorum. At qui sincerā habent & integram fidei cōfessionē: ij sunt q̄ Christo dicunt dñe, dñe. Nō omnibus igitur illis patebit regni caelestis ianua: sed ijs tantū, qui fidei habent cōiuncta pia opera. etenim hi, per boni operis exercitium: patris caelestis faciūt uolūtātē.
- Lucā 12. Adde, quod & apud Lucam dixisse scribitur Christus, quod seruus qui cognouit uoluntatem domini sui & non se praeparauit, & non fecit secundum uoluntatem eius: uapulabit multis. At qui sciens uoluntatem domini sui & non faciens: is profecto est qui fidelis factus est initiatus & nouit quānam sunt agenda, non tamē ea exequitur. Igitur ex eo euangelij loco: talis conuincitur esse reus aeternae damnationis. Quod & ex eo beati Iacobi uerbo: identidē colligitur. Scienti ergo bonum facere & non facienti: peccatum est illi. Ecce quomodo fides sine operibus: grauiorem exaggerat culpam & poenam. tantum abest: ut suo auctori salutem operetur.
- Hebræ. 6. VI ¶ Sed & beatus Paulus ad Hebræos scribens: idē subinsinuat hīs uerbis. Terra saepe uenientem super se bibens imbrem, & proferens herbā oportunam ijs a quibus colitur: accipit benedictionē a deo. Siquidē terra mystica: est anima nostra. quā ut benedictionē accipiat a deo: nō id sufficit, quod uenientē desuper saepe bibat imbrem, doctrināq; sanam orthodoxe fidei capessat. sed praeterea & id requiritur: quod germinet herbā oportunā suis cultoribus, bonorumq; operum fructum proferat. cū alio etiā loco dictū sit a domino. Omnis arbor quae nō facit fructū bonū: excidēt & in ignem mittēt. Demū in extremo iudicio, de operibus ipsis aut factis aut permittis: districta fiat discussio. & iusti quidem propter opera misericordiae impensa pauperibus: inuitabuntur ad aeternum gloriae caelestis praemiū. Reprobi uero pro eisdem neglectis: detrudētur in perpetuū gehennae supplicium. Proinde diuinus apostolus ad sedulum bonorū operū studiū: solícite nos exhortatur dicēs. Dum tēpus habemus: operemur bonū ad omnes, maxime autē ad domesticos

sticos fidei. Quod & Sapiens etiam facit: his uerbis. Quodcunq; fa- Eccles. 9
 cere potest manus tua instanter operare, quia nec opus, nec ratio
 nec sapientia, nec scientia: erunt apud inferos quo tu properas.
 ¶ Neq; contra hanc operū ad salutē necessariorū assertionē militāt VII.
 ea beati Pauli uerba ad Romanos cōscripta. Arbitramur iustifi- Roma. 3
 cari hominē p̄ fidē sine operibus legis. Nā ex operibus legis; nō iu-
 stificabit̄ omnis caro corā illo. Neq; alia eiusdem dicta, cōsimilē ex-
 primētia sententiā: sparsum in epistola ad Galatas necnō & Philip-
 penses annotata. Nēpe in omnibus istis locis; per opera legis intel-
 ligit apostolus sacra & cōmōnias legis Mosaicā, & obseruationē
 institutorū ueteris rit⁹. quæ post euangelicæ lucis coruscationē nō
 modo nihil contulerūt ad iustificationē: sed & plurimū obfuerunt
 ijs, qui spem salutis ac fiduciā in ipsis collocarunt. Quocirca aduer-
 sarij applicantes illa Pauli uerba ad opera legis nouæ, de quibus i-
 bidē nō loquit̄ apostolus; peruertūt apostolicā sententiā, & perpe-
 rā interpretant̄. Ipsi igit̄ nō iniuria uerbū illud euāgelicū obiecta- Mat. 22
 ri potest. Erratis, nescientes scripturas.

¶ Opera bona in nobis nō esse peccata: ut sentit p̄perā
 Lutherus. & per ea hominē iustificari atq; iustum red-
 di: quod idem negat.

Cap. XXVII.

Pætereā circa bonorū operū materiā in præce- I.
 dente pertractatā cap. Lutherus duas alias dissemi-
 nat in suis libris & euomit impias assertiones. unam
 quidē, omnia opera nostra quātūuis recta & bona;
 esse peccata, & optimū quodq; opus humanū, quā-
 tūlibet recte factū, esse peccatū. Alterā uero: per bona opera non
 iustificari hominē, nec fieri iustū corā deo. sed solū corā hominib⁹
 per ea: interiorē iustitiā ostendi. Vtrāq; uero harū improbarū p-
 positionū, subinsinuat in suo de libertate Christiana opusculo, his
 uerbis. Verbū dei (inquit) non operibus: sed sola fide suscipit̄. Ideo
 dum credere incipis; simul discis omnia quæ in te sunt, esse prorsus
 culpabilia, peccata, damnanda. Et cum hæc fides non nisi in inte-
 riore homine regnare possit: manifestū est hominē interiorē prorsus
 nullo externo ope uel negocio posse iustificari, liberū & saluū
 fieri, & opera quicūq; nihil ad eum pertinere. Quare cuiuslibet Chri-
 stiani prima cura eē debet; ut posita operū opinione, solā fidē ma-
 p gis ac